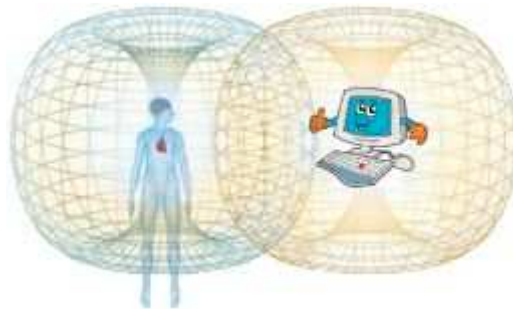

„Nem lehet természettudományos gondolkodással gépet építeni, és azután szentimentalizmussal, olyan primitív érzésekkel, mint önzés, kapzsiság, uralomvágy vezetni. Ebből katasztrófa lesz, katasztrófa kell, hogy legyen.”

Szent-Györgyi Albert (1945)

A világunkról alkotott elképzelésünk alapján cselekszünk

2016

Készítette

Kancsal Miklós

8900 Zalaegerszeg,
Tüttössy u. 7.

A viágunkról alkotott képünk

A világról alkotott képünk határozza meg cselekedeteinket. Vannak embertársaink, akik több ismerettel rendelkeznek a tágabb világról és vannak olyanok, akik csak kevesebbel. Az évezredek alatt a generációk változatos világképeihez igazodva az emberek alakították ki a jelenleg érzékelhető közös környezetünket. Közismert jelenség az élővilágban az utánzás. Az utódok szüleitől lesik el a túlélésükhöz szükséges cselekvési mintákat. Mindaddig, amíg az agyunkkal képesek vagyunk átlátni mások szándékát, addig felismerhetjük a számunkra hátrányos törekvéseket. A jelenlegi világválság oka az embercsoportok közötti jelentős érdekellentét folytán megvalósuló cselekvéseik mögött megbúvó szándék. Vagyis az evolúció során a gyorsan növekedő embercsoportok szándékai a közösségi érdekek érvényrejutása helyett az önző érdekeket helyezték előtérbe. Napjainkra ez a folyamat világméretűvé vált. Az emberek tömegei számára csak a negatív következmények elszenvedése jelzi a természetes fejlődés vonalától történő eltávolodásunkat.

Miért van ez így?

Az emberiség történelme során minden egyes ember agyában kialakult egy kép a környezetéről. Ez a kép volt az egyén világképe. Mindaddig ameddig az emberek párszáz fős csoportokban éltek, addig mindenki ismert mindenkit. Közvetlenül érzékelhették egymás tevékenységét. Kiismerhették társaik szándékait. Kialakultak a szorosabb és lazább kötelékek (család, rokonság, törzs, nemzetség, stb.). A fiziológiai felépítésünk miatt az agyunk viszont nem volt képes az utóbbi pár évezredben jelentősen megnövekedett embertömegben kialakult eltérő érdekeket érzékelni, értelmezni. Ezért alakulhattak ki azok a viszonyok, amelyek a jelen folyamatokat eredményezték. Így fordulhatott elő, hogy a generációk által az utódoknak átadott cselekvési mintákban jelentős eltolódások jelentkeztek. Az új korosztályok tudatába a szebb, könnyebb élet reményének ábrándját sugalló, hosszútávú érdekeiket érvényesíteni akarók szándékai érvényesülnek. Újra és újra Pinokkióként kell megértenünk a jó és rossz közötti különbséget? A jótündér csak esélyt ad.

Mi lehet a megoldás?

Pontosan az, amelyet Pinokkió is megértett. **A tanulás.** Könnyű ezt mondani, de hogyan? A huszadik század végéig a nevelés, tanítás, oktatás, tanulás fogalmi generációról-generációra alakultak ki. Bizonyos hatalmi érdekek mentén meghatározták azokat az ismereteket, amelyeket az új generációknak meg kellett tanulniuk. Ennek tragikus következményeit sokunk a huszadik században átélhette. Sajnos embertársaink millióinak ez nem adatott meg, mert a szüklátókörű önző szándékok felülkerekedhettek a józanész diktálta cselekedeteinken. Szerencsére az utódainknak jelenleg nem kell ettől tartaniuk. Nem kell? Tőlünk kicsit távolabb lezajlott és zajló események vészjóslóak.

Életünket az Internet megjelenése alapjaiban megváltoztatta. A technikai fejlődés hihetetlen felgyorsulásának köszönhetően elárasztanak bennünket a „mesterséges intelligencia” eszközei. Vajon ezek az eszközök mámorító lehetőségei mögött milyen szándékok bújnak meg? Vagy nem értettük meg Pinokkió viselkedési mintáját? Pedig Neumann János már 1955-ben figyelmeztetett bennünket.

„Ez a technika, amely most van kifejlődőben és uralkodni fog a következő évtizedekben, teljes ellentétben van a hagyományos és főként a jelenleg érvényes földrajzi és politikai egységekkel és koncepciókkal.

Ez a technika érlelődő válsága.

Ezért szükséges lesz, hogy új politikai formák és eljárások fejlődjenek ki. Minden tapasztalat azt mutatja, hogy még a most kibontakozónál kisebb technikai változások is mélyen átalakítják a politikai és társadalmi viszonyokat.

A fejlődés ellen nincs gyógymód.”

„A válságból csak úgy juthatunk ki, csak úgy élhetjük túl a tudományos technikai haladást, ha az a közigazgatás és államélet korszerűsítésével, társadalmi, politikai haladással párosul.

Ha kölcsönösen megértik egymást és együttműködnek tudósok, mérnökök és politikusok”

Neumann János (1955)

Mire utal Neumann? Az együttműködésre. Pontosabban a társadalom szereplői és a számítógépeink közötti együttműködésre. Mégpedig a szándékainknak megfelelő együttműködésre.

Cselekvéseinknek ezt a mintát kell követniük.

A mesterséges intelligencia és az ember

Az embert többek között az eszközhasználat tette emberré.

A múlt század nyolcvanas éveiben a személyi számítógépek elterjedésével szinte pillanatok alatt az egész világon hihetetlen lendülettel alakultak közösségek a számítógépek lehetőségeinek felderítésére. Zalaegerszegen a VMK-ban is elindult egy folyamat, amelynek eredményeképpen nagyon sokan ismerhették meg a számítógépeket. Ezzel egyidőben indult el egy soha nem tapasztalt világörület is, amelynek a jelenlegi válságunkat is köszönhetjük. Csodálattal hódoltunk Bill Gates előtt félelmetes karrierjét látván. Számítógépes szakemberek, fejlesztők tömegei próbálják azóta is példáját követni. Senkit sem érdekelt, érdekel a hatalmas siker igazi háttere. Zseniális szervezőképességét kihasználva sikerült szövetséget kötnie az állandó növekedésben hívő önző csoportokkal. Akkor hátsó szándékait senki sem kutatta. Tömegesen próbálták utánozni. Tagadhatatlan, hogy a követői közé elsősorban nagyon tehetséges, fejlődőképes emberek csatlakoztak, amelynek eredménye a szédületes technikai fejlődés lett. Csak kevesek és azok is már csak évtizedek múltán kezdték megsejteni az események mögött megbúvó szándékokat. Itt Európában az „amerikai álm” bűvöletében élünk. Közben észre sem vettük, hogy a globalizáció úthengere könyörtelenül legázol minden észszerűséget, helyi érdeket, kultúrát, megélhetést, kezdeményezést, haladó szándékot, stb. stb. stb. Mindezt úgy tálták, mintha csakis a mi érdekünkben tennék azok, akiknek elődei saját érdekeik érvényesítése érdekében évszázadok óta népeket írtottak ki, vagy milliókat rabszolgaként dolgoztattak, loptak, csaltak, hazudtak. Az ebből szerzett haszonról ők jószántukból sohasem fognak lemondani. Hiszen a válság oka a nagyhatalmak azon küzdelmének eredménye, amelyet a föld javainak birtoklásáért vívnak. Ők csak az elődek cselekvési mintáit követik, következményeit pedig a kiszolgáltatott milliárdoknak kell elszenvedniük.

A leírtak ismeretében szemlélve a számítógépeinket, el kell gondolkodnunk azon, vajon a

”mesterséges intelligenciának”

álcázott megoldások, amelyeket zombiként (emberi mivoltunkról megfeledkezve) cselekvéseinkkel kiszolgálunk, kiknek az érdekeit szolgálják? Ez lenne az emberiség fejlődésének útja? Mindez a világmindenséget mozgató erők egyetlen célja? Remélhetőleg nem. A mesterséges intelligencia-kutatásnak nem a kevesek rejtett szándékait követve kell eredményeket elérnie, hanem az egyetemleges emberi tudást kell gyarapítania.

Természetellenes és naívitás azt gondolni, hogy a gyárilag előállított számítógépes programokkal az egyes emberek agya képes lesz a technikai fejlődést követni. Nem az eszközökkel van a baj, hanem azzal a móddal, ahogyan azokat használjuk, és amire használjuk.

Vagyis a számítógépek nem arra valók, amire jelenleg használjuk?

Igen is, meg nem is.

Igen, ha a számítógépeinket úgy használjuk, ahogyan azt a profitorientált hajtóerők rejtett szándékai sugallják.

Nem, ha a használatnál magunk és közösségeink érdekeit szem előtt tartva saját tudatunk épülését segítjük elő.

Amennyiben Bill Gates-t és követőinek példáját követve cselekszünk, úgy a jelenlegi (romlásba taszító) folyamatokat erősítjük.

Amennyiben az intelligens eszközök lehetőségeit kihasználva az évezredek óta fejlődő egyetemleges emberi tudás útmutatásai szerint tevékenykedünk, úgy esélyünk lesz utódainkat egy szebb jövőbe vezetnünk. Erre kötelez bennünket az emberségünk, a becsület és a józan eszünk. Nem utolsó sorban a jól felfogott érdekeink.

Vagyis a számítógépeink segítségével törekednünk kell a világunk működésének minél pontosabb megértésére, ami előrevetítheti számunkra azt a jövőképet, amelynek eléréséért érdemes cselekednünk.

Erre a hálózatelmélet összefüggéseinek megértésével és alkalmazásával nyíltak lehetőségeink.